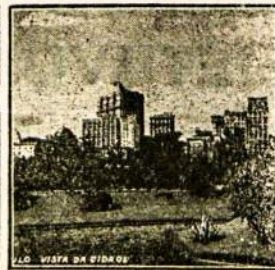

LIETUVIŠ

Redakcijos ir Administracijos
adresas:
„LIETUVIŠ“
Rua Bandeirantes, 92,
Caixa Postal, 1764.
São Paulo.

JORNAL LITHUANO
Lietuvių S-gos Brazilijoj Organas. Leidžia Spaudos D-ja „šviesa“
Prenumeratos kaina: Brazilijoj metams — 10\$000 pusei — 6\$000 atskiriems mėnesiams po 1\$000.
Užsienin: metams — 20\$000 pusei metu 10\$000. Atsk. numeris 300 reis.

Redaguoja
L. Gaigalas

7-ii METAI.

SÃO PAULO, 1935 m. Spalių - Otubro mėn. 5 d.

NR. 40 (352)

⊙ Vilniaus nepamiršk lietuvi!

Artinasi spalį mėn. 9ji diena, primenantį visai Lietuvos tautai didį liūdesį, dėl vieno gana skaudaus mūsų tautos įvykio.

Kiekvienas susipratęs Lietuvos tautos sūnus, kur jis būtų ir kaip begyventu, gerai atsimena, kod lygiai prieš 15 metų t. y. 1920 m. spalį mėn. 9 dieną klastingo lenko ranka išplėšė mūsų brangią sostinę Vilnių.

Vilnius, tas didingas Lietuvos tautos židinys, ypač mums brangus visais atžvilgiais. Jis yra didžiausia mūsų šventovė, nes ten lisis kaulai mūsų tautos didvyrių, Didžiųjų Lietuvos kunigaikščių ir kitų vyrų kovojusių dėl mūsų tautos laisvės ir laimingos ateities. Tų didvyrių dėka šiandieną mes didžiuojamies garbinga mūsų tautos praeitimi, jų dėka mes džiaugiamies ir savo Tėvynės laisvę ir nepriklausomybę.

Spalį 9-ji yra Lietuvos tautai rimties ir susikaupimo diena. Be keršto, tam didžiam mūsų tautos priešui, tą dieną mūsų širdyse turi bręsti didžiausias susipratimas, patriotizmas, vienybė ir Tėvynės meilė. Energiją, kurią mes šiandieną sunaudojame visokios rūšius nesantaikiai, turime pašvesti kultūriniam darbui, savo Tėvynės meilės ugdymui, kovai už savo šalies laisvę ir teisę, kad visas pasaulis suprastų ir pamatytų, jog mes tikrai esame verti būti laisvi savo Tėvynėje su sostine Vilniū, tada ir mūsų tas didingas, iš širdžių gilumos kasdien išsiveržiantis balsas — „Mes be Vilniaus nenurimsim!“, bus pasaulio iškirstas ir geriau sustas.

Spalį 9-į lai mus pamoko būti vieningais, giliai tautiniai susipratusiai ir tvirtais kaip plienas, kad mūsų vergaujančios sostinės Vilniaus vadavimo valandai išmūšus, būtume pilnai tam žygiui pasiruošę. Žinokime gerai kiekvienas, kad ne laikas bus žygiui ruošti valandai išmūšus, nes mes nežinojome, kada tam žygiui Tėvynę mus paauks. Tai gi ruoškimės išanksto.

Žinau, kad daugelis pasakys, kaip gi mes galime čia užjūrį gyvendami tam žygiui ruoštis ir jame dalyvauti? Ir tas netiesa. Ne tik ginklu šiuo atveju galime kovoti. Tai kovai yra daug ir labai daug priemonių, kuriomis ir užsienyje, toli nuo savo gimtojo krašto, gyvenęs žmogus naudodamasis gali labai daug savo Tėvynę padėti.

Materialė parama šio žygio pasirošimui, gilus tautinis susipratimas ir karita savo Tėvynės meilė, apavieta, vieningumas, susipratimas, savo Lietuvos vardo gerbimas, tai ginklai ir priemonės, kuriomis kovoje už savo sostinės laisvę galime daug ir labai daug lai meiti.

Viso to siekdami su didžiausiu nuoširdumu mes čia tolimoj šalyj gyvendami, parodysimės savo Tėvynę, kad mes ją mylime, kartu tuo patim įrodysimės esą vertais žmogaus garbingo vardo.

Spalį 9 dieną, tą skaudų mūsų tautai įvykį minėdami, prisiminkim kartu ir tą didingą mūsų brangios sostinės Vilniaus praeitį. Prisiminkim tuos garbingus mūsų tautos didvyrius, tą didingą praeitį sukūrusius ir sekdami mūsų tautos hiuno žodžiais, iš praeties senkimė sau stiprybę. Minėdami garbingą savo tautos praeitį visad ir visur laikydami save tos su garbinga praeitimi tautos sūnumis, pamylisime savo Tėvynę. Jos džiaugsmu džiaugsimės, ir jai, kaippo vertin-

gi jos vaikai dirbsime. Tada ir vergaujančios sostinės atvadavimas bus neabėjotinas.

Lietuvių tauta iš senovės yra patvari. Ji, gilus patriotizmo jausmų vedina, nors daug šimtmečių vergavusi sugebėjo atstatyti savo šalies nepriklausomybę, atvaduoti dalį savo žemių, atvaduos ji ir savo brangią sostinę iš groboniško arelio nagų.

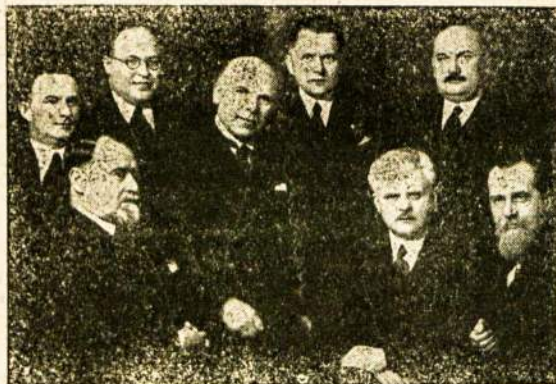
Tik — O Vilniaus nepamiršk, lietuvi!

Tie žodžiai turi amžinai įsuigti kiekvienaui lietuviui širdin.

Mes privalome myleti savo Tėvynę ir visad jai tarnauti, o didžiausiu patarnavimu koj mes galime savo Tėvynę atlikti, tai šokiū ar tokū būdu prisidėti prie sostinės Vilniaus atvadavimo.

Tik Vilnių atvadavus Lietuvos galės atsiddsti pilna džiaugsmo krūtine ir tik tuomet Tėvynės džiaugsmas, bus ir mūsų visų džiaugsmu.

A. K. J. Č.

Draugijos Užsienio Lietuviams Remti Centro Valdyba: Iš kairės dešinėn sėdi direktorius J. Vanagas — Simonaitis, Kauno miesto burmistras A. Merkys, ir prof. M. Biržiška. Stovi ta pačia tvarka: vyriausiasis socialinio draudimo inspektorius K. Kasakaitis, „Trimito“ redaktorius J. Kalnėnas, advokatas Rapočas Skipitis, V. Daudžvardas ir Prof. Kazys Šlezevičius.

F. Vaitkus užbaigė transatlantini skridimą.

Iš Klaipėdos pranešama, kad transatlantinis lakūnas leit. F. Vaitkus, kuris buvo priverstas nusileisti Irlandijoje, spalį mėn. 2 d. atskrido Klaipėdon, kur vietos gyventojų buvo iškilmingiau siai sutiktas. Gerb. lakūna F. Vaitkui, atkėnsį savo plieniniu žirgu „Lithuanica II“ į Tėvynę, asmeniškai sveikino p. Gubernatorius ir kariuomenės atstovai.

Trumpai pabuvęs Klaipėdoje, leit. F. Vaitkus, išskrido Kaunan ir tą pačią dieną 16 val. 30 min. nusileido Kauno aerodrome.

Lakūno F. Vaitkaus pasitikti aerodromą susirinko didžiausios mūsų lai

kinos sostinės gyventojų minios, kurios garbingą tautos didvyrį sveikino su didžiausiu entuziazmu.

KLAIPĖDOS SEIMELIO RINKIMAI.

Klaipėdos krašto seimelio rinkimose dalyvavo 92% visų įtrauktų į rinkimų sąrašus rinkikų.

Į seimelio rinkikų sąrašus buvo įtraukta sekantis to krašto gyventojų skaičius. Klaipėdos miesto sąrašuose — 24,273; balsavo 22,457. Kitų to ra

jono apylinkių sąrašuose — 14,290; balsavo 12,837. Heydenkrug rajono sąrašuose 16,111; balsavo 14,802. Pagęlių — 15,494 balsavo 13,933. Iš viso 70,168 rinkikai, kurių balsavo 64,029.

Truksta dar 2 nių iš 3 kariuomenės įgulių ir vieno rajono, kurio rinkimai buvo panaikinti ir paskelbti iš naujo spalį mėn. 6 d.

Rinkimų rezultatai bus žinomi tik apie pirmadienį. Spėjama, kad iš lietuvių sąrašo praeis 7 atstovai.

Rinkimai visame Klaipėdos krašte praėjo ramiai ir tvarkingai, išskyrant Juknaičių balsavimo punktą, kur hitlerininkai buvo užpuolę ir rinkimus sutrukė.

KARAS TARP ITALIJOS IR ABISINIJOS JAU PRASIDĖJO

Telegramų pranešimu iš Londono karas tarp Italijos ir Abisinijos jau prasidėjo. Paskutinėmis žiniomis Italai pradėjo puolimą Abisinijos Adua link. Italijos karo orlaiviai 2 ir 3 d. spalį mėn. smarkiai bombardavo Adua miestą. Padaryta milžiniški materialiai nuostoliai. Labai daug užmušta moterų ir vaikų. Tai pirmosios karo nekaltos aukos.

3 dien. spalį mė. Abisinijoje paskelbtą visuotina mobilizacija, iš ko matyti, kad abisiniai iš paskutiniųjų stosi į kovą už savo šalies laisvę.

LIETUVOJE PERSITVARKĖ MINISTRIŲ KABINETAS.

Rugsėjo 6 d. atsistatydino Lietuvos Ministrų kabinetas. Respublikos Prezidentas minist. kabineto atsistatydinimą priėmė ir pavedė ligėlioliniam ministeriui pirmininkui p. J. Tubeliui sudaryti antrą.

Naujas ministrų kabinetas sudarytas sekančiam sąstata: Minister. pirmininkas ir finansų ministeris p. J. Tubelis, teisingumo — Stasys Šilingas, užsienų reikalų — Stasys Lozoraitis, vidaus reikalų — gen. Julius Čaplikas, krašto apsaugos minister. genr. Petras Šniukėta, žemės ūkio minist. — Stasys Putvinškis, švietimo minister. prof. Juozas Tonkūnas, susisiekimo minister. — inž. Jokubas Staniauskas ir valstybės kontrolierius — inž. Konstantinas Šakianis. Į šį ministrų kabinetą įėjo tik du nauji nariai Julius Čaplikas ir Stasys Putvinškis.

SKELBKITES

TIK „LIETUVY“

LIETUVOJE

Svedų generolas Reuterswärdėris Kaune.

Paskutinių laikų lankėsi Lietuvoje švedų generolas Reuterswärdėris, kuris padarė oficialią vizitą Kariuomenės štabo viršininkui gen. štab. pulkininkui Černui ir kitiems aukštiesiems kariuomenės vadovybės asmenims. Genr. Reuterswärdėris, lankydamas kai kurias Lietuvos vietas, labai įdomavosi Didžiojo karo kautynių vietomis Lietuvoje, ypač kur veikė vokiečių generolas Litzmanas. Kartu su genr. Reuterswärdėriu lankėsi Lietuvoje ir Švedų karo atšas Lietuva! mjr. Brunssonas.

Rinkos kainos Lietuvoje.

Lietuvos laikraščių pranešimu Kauno, Klaipėdos, Šiaulių, Telšių, Ukmergės, Zarasų ir kitose žymesnėse rinkose Lietuvoje ūkio gaminių kainos rugsėjo mėnesio pradžioje buvo sekandios: rugiai 1 centn. 6 lit., kviečiai — 7,50 lit., miežiai — 6 lit., avižos — 6,50 lit., bulvės — 2 ir 2,50 lit., lašininės kiaulės 1 centn. gyvo svorio 25. 50 lit., bekoūnės kiek daugiau, galvijai mėsa 1 centn. gyv. svor. — 15 lit.; žąsys 1 štuk. — 4 lit., višta — 2,50 lit.; ūkiškas sviestas 1 kilg. — 2,20 lit., 1 dešėtas kiaušinių didesnių 60 cent., mažesnių — 50 cent.

Rugsėjo mėn. pabaigoje nustačius ūkio produktams kainas, ir rinkose ūkio gaminių kainos kiek pakilo.

Italai perka Lietuvoje bulves.

Rugsėjo mėn. pradžioje buvo tartasi su italais dėl pirkimo bulvių Lietuvoje. Kol kas susitarta, kad italai tuo tarpu pirks Lietuvoje tik 3.000 tonų bulvių, kas sudarys virš 200 vagonų. Vėliau, jei kiltų Italijos su Abislinija karas, italai žada pirkti bulvių Lietuvoje daug daugiau.

60 protokolų už nepildymą pramonės darbininkų samdos įstatymo.

Įvairioms Kauno pramonės įmo-

nėms už nepildymą pramonės darbininkų samdos įstatymo darbo inspektorius surašė apie 60 protokolų. Visi protokoliai perduoti vidaus reikalų ministro rūjai ir įmonės bus baudžiamos.

Palestina nori daugiau iš Lietuvos importuoti sviesto.

Pernai Lietuva Palestinoi eksportavo apie 400 tonų sviesto, šiemet numatoma išvežti apie 600 tonų. Dabar į Pienocentrą kreipėsi Palestinos sviesto importo sindikatas ir siūlo jam atiduoti išimtinę teisę Palestinoi įvežti sviestą. Sindikatas pasižada 1936 m. įvežti iš Lietuvos apie 900 tonų sviesto. Pieno centras šiuo sindikato pasiūlymu yra susidomėjęs, nes siūlomas įvežti Palestinos sviesto kiekis sudaro apie 10% Lietuvos sviesto eksporto.

Kodėl vidaus rinkoje didėja bekoūnų suvartojimas.

Dabar už bekoūną «Maistas» ūkininkams moka iki 80 lt. arba 80 ct. už 1 kilg., o parduoda už 60 lt. arba 60 ct. už kilg. Esama žinių, kad kai kurie ūkininkai, ypač gyvenantys arčiau «Maisto» skerdyklų, stengiasi iš skerdyklų mėsos pirkti, nes jiems pūnai apsimoka bekoūnų parduoti ir mėšą pirkti, net po 20 lt. ant bekoūno uždirbdami. Kad šis neleistinas reiškinys viduje neišsiplėstų «Maistas» nusistatęs šį reikalą sunormuoti.

Eltos pranešimas.

Iki rugpjūčio 31 d. už neramumų kėlimą Suvalkijoje buvo sulaukta 120 asmenų. Jų tarpe nė vieno rimto ūkininko nebuvo. Pagal profesijas sulauktyjų tarpe buvo 3 batsiuviai, 5 siuvelėjai, 3 dailidės, vienas suladirbis, 28 laukų darbininkai. Iš sulauktyjų 47 neturi jokio turto. 11 sulauktyjų jau anksčiau yra bausti už įvairius kriminalinius nusikaltimus.

Kiek yra becenzijų mokytojų.

Pradžios mokyklose dirba apie 4000 mokytojų. Iš to skaičiaus tik apie 80 mokytojų neturi reikiamo cenzo. Blogiau su vidurinių ir aukštesniųjų

mokyklų mokytojų cenzu, kurių apie 50% esą becenzijų.

Iš Lietuvos eksportuos ažuolus, lenktas ir linus.

Viena Suomų firma nori iš Lietuvos į Suomiją įvežti ažuolinės medžiagos. Tuo reikalu gautas tos firmos pareiškimas.

Viena Londono firma susidomėjo Lietuvoje gaminamomis plytomis ir nori jų įvežti į Angliją.

Kelios čekoslovakų ir portugalų firmos kreipėsi į atitinkamas įstaigas, teiraudamosios dėl linų eksporto iš Lietuvos. Tat jei bus susitarta, šiemet linus eksportuos į Cekoslovakiją.

Įsisteigė 10 naujų pramonės įmonių

Nuo metų pradžios iki rugpjūčio vidurio visu naujų įmonių yra įsisteigę 10 su apie 370.000 litų bendro kapitalo iš kurių stambesnės yra: elektros stotis ir vandens malūnas su 150.000 litų kapitalo, kromuoto fabrikas su 100.000 lit. 3 kojinių ir baltinių dirbtuvės su 50.000 lit., skerdykla su 30.000 lit. ir malūnai su 30.000 lit. kapitalo.

«Maistas» priėmė darbininkus.

Kauno apyg. darbo inspektoraius I Grabausko ir Gen. Darb. Atstovybės pastangomis, visus darbininkus, kurie dirbo «Maisto» darbus pas rangovą Rauba, nuo rugpjūčio 26 d. perėmė «Maisto» vadovybė. Darbininkai tuo patenkinti, nes gauna geresnes darbo sąlygas.

Bus konservų fabrikas.

Šiauliuose apie 10 metų veikęs konservų ir skardos dirbinių «Sosenose» fabrikas perkeltas į Kauną, nes fabriko gaminių apie 90% esą sunaudojama Kaune. Be to fabrikas artimiausiu laiku savo skyrių įsteigs Klaipėdoje nes numatoma netolimoje ateityje išplėsti konservų eksportą ir užsienį.

K. K. Rūmų Sporto stadiono darbai

Sporto stadiono darbai jau beveik

baigiami. Šiuo laiku eina intensyvus Sporto gatvės tvarkymas. Visa gatvė pradėdant nuo Janonio gatvės kampo ligi K. K. Rūmų bus išklota bituko plytelėmis, o gatvės kraštai jau dabar grinti tašytomis akmenimis.

Prie stadiono ir Sporto gatvės tvarkymo dirba keliosdešimtys darbininkų.

Beckas nori pasimatyti su Lozoraičiu.

Lenkų spaudos žiniomis, Lenkijos užsienio reikalų ministeris yra numatęs Ženevoje susitikti su mūsų užsienio reikalų ministru Lozoraičiu.

Atvažiuos Pilsudskienė.

Teko patirti, kad artimiausiu laiku iš Lenkijos į Lietuvą atvyks našlė ponla Pilsudskienė. Ji nori kurį laiką pavišėti pas savo gimines, gyvenančias Ukmergės apskrityje. Kartu su p. Pilsudskiene atvyks ir buvęs maršalo Pilsudskio adjutantas Kadenci.

Už ką balsuos Klaipėdos žydai.

Sekmadienio Klaipėdos korespondento pranešimu, Klaipėdos krašto žydai po ilgų svarstymų nutarė rinkimams į Klaipėdos krašte seimelį savo atskirų kandidatų sąrašų nestatyti ir balsuoti už lietuviškus kandidatus.

KAINU TVARKYTOJAS KLAIPĖDOS KRAŠTUI.

Išaiškinus, kad kainų tvarkytojo įsakymai galioja ir Klaipėdos kraštui, į Klaipėdą netrukus bus pasiųstas kainų tvarkytojo įgaliotinis, kuris prižiūrės įsakymų vykdymą Klaipėdos krašte, o taip pat studijuos vietos kainas.

KAUNIETĖ SU PILSUDSKIO BALDAIS

Viena kaunietė, dabar gyvenanti Duonelaičio gatvės 10 nr. tvirtina turinti Pilsudskio baldų: du fotelius ir stalų, kur dar iš tų laikų, kai Pilsudskis gyveno Lietuvoje. Dabar ši kaunietė kviečia handelius ir siūlo jiems šiuos baldus nupirkti.

V. Andriukaitis.

Demarkacijos linijoje.

Lietus pylė kaip iš kibiro. Rodos, žemai slenką debesys sumanė neišmatuojamą kiekį vandens nuskandinti Užkulniškės slėniuką. Siaurutis upokėnis, dar nesena vos ne-vos po akmenimis, krūmais ir pakriaušėmis čiurlinęs, išsiliejo plačia upe ir, ištvinęs, pasipūtęs vis aukščiau kopė į krantą, lyg no rėdamas savo šaltame glėbyje pamyluotį ir nedidelę miško sargą trobelę, slėnio pakrautyje po pušiu palindusią.

Buvo gal devintą valandą, tačiau ankstausias ryto prieblandos šešėliai dar tebeslankiojo slėnyje, kaip į slėstus tarp medžių ir eobėsy pakliuvę.

Sargas nuo pat ryto išėjo į mišką. Duklė Morta jau kelis kartus, išbėgusi į kiemą ir persisvėrusi per tvorą, dairėsi tėvo, o didelis apkančiotomis ausimis šuo Pilkis, pasilgęs šeimninko nebedamas lietaus siampinėjo kieme ir kartkartėmis, pakėlęs protinę snukį į viršų, neramiai urzgė ir lojo.

Plento pusėje jis jau senai nutria uosle pajuto svetimuosius, ir tai iš toli atvykusius, ne apylinkės kaimų ir miestelio, žmones.

— Pilkis, Pilkis! — pasigirdo šauksmas trobelės duryse.

Pilkis pro atidaras duris vėju šovė į trobą, šlapiu, šaltu snukiu bakste

lėjo Mortai į ranką, apuostė kampa prie pečiaus, kur kartais užtikdavo pošluota kaulų greitimis laktelėje iš kibiro kiaušėms paruošto ėdalo, bet nepatenkintas juo — piktas susirietė po stalu, viena akim tačiau dabodamas, ką veikia šeimninkai. Pamatęs, kad Morta iš papekčio ištraukė įskeltą molinį puodą, iš kurio jam visada duoda lakti, vėl šoko prie jos.

Netrukus Pilkis, atsiklaupęs ir patenkintas vizgendamas uodega, lakė šilumą sriubą. Bet ūmai pakėlė galva, susitingęs kelias minutes klausė, ir paskui, prakiuręs smarkiausiu lojimu, šoko prie durų.

— Pilkis! Nutilk! Kas tau dabar? — sudraudė Morta ir pažvelgė pro langą į kiemą.

Prie vartų stovėjo būrelis svetimų žmonių, ginkluotų šautuvais.

— Kas čia? — nustebė Morta.

Užsimetusi skara išbėgo laukan.

— Sargas namie? — paklausė vienas vyriškis lenkiškai.

— Išėjęs į mišką, — atsidadusis atsakė Morta.

Ji pažino lenkų karolius. Senai jie lankėsi Užkulniškės slėnyje. Buvo apie juos užmiršusi, o čia vėl kaip iš žemės išlindo.

— Senai jau išėjo, — pakartojo

po kiek laiko, vos įstengdama už kaklininko nerimaujantį ir padukusiai lojantį Pilkį sulaukyti.

— Greit sugrįž? — vėl paklausė tas pats lenkas, vyresnysis.

— Nežinau.

lėjo į trobą. Šautuvus sustatė į kampa, o patys, nusimetę kuprines, su sėdo aplink stalą. Tik vyresnysis slankiojo troboje, vis dairydamsis pro langą.

Morta stovėjo prie durų.

— Gal turi ką nors šilto vyrams užsrbėti, — atsigręžė po kiek laiko į ją.

— Yra. Tik dar tėvas nevalgęs.

— Duokl. Dar šneka, — išsišiepė supuvusiais dantimis vienas kareivių prie sta'o.

Suvalgė bulviene, skrilius, išgėrė pieno dvi puodynės, ir dar lašinių į galą pareikalavo.

Morta bėgiojo sušilusi, bijodama ilgai prieangy arba ant aukšto užtrukti: žinojo lenkų paprotį ką nors į snukį paglemžti.

O tėvo vi nebuvo.

Lenkai ilgį nerimo.

— Mums reikia lygiai antrą valandą būti vietoje, o dabar jau vienuolika. Kur tėvas? Tu meluoji! Jis kur nors namuose į kampa įlindęs tūni, — visai įširdęs ėmė rėkti lenkas. — Turį surasti tėvą. Jei per pusvalandį jo neatvesi — atsakysi.

Mergina pabalo. Palikus namus lenkų globai, sugrįžus neteko nesurasti:

paskutinius skudurus išneš ir dar, ko gero, namus padegs.

— Kur aš jį taip greit surasū; miškas platus.

— Turi surasti, o tai... — užsimo jo bizūnu lenkas.

Miške buvo šlapia ir baisiai ne jauku. Peršlapusi ligi kaulų Morta bėgė apibėgė visas vietas, kur paprastai tėvas mėgdavo buvoti, bet niekur jo neužtko.

Drebėdama iš baimės sugrįžo namo.

Prie vartų persiautais viduriais gu lėjo Pilkis. Lenkai jį nušovė, kad nekludytų šeimninkauti namuose. Morta krito ant kelių ir paklė Pilkio galvą.

— Vargėas Pilkis, — verkdamas glostė šunu snukį.

— Kur tėvas? — rėkdamas pribėgo lenkų vyresnysis.

— Nežinau.

— Jis pasislėpė, o tu dar atsikalbinėj.

Ir jis ilgų bizūnu kelis kartus rėžė Mortai per pečius.

Pirkioje viskas buvo išveista, Spintos, dėžės atidaryta, o dvi gražiai prieš tai paklotos lovos atrodė kaip kiaulių suraustos.

— Turime eiti, vis tiek sargas nepasirodys... Tegul, atsimins jsi! — rėkė vyresnysis.

Kareiviai dėjosi kuprines. Jos ūmai pastorėjo ir pasunkėjo. Nemaža gero, progai pasitaikius, kiekvienas prisigrobė. (b. d.)

Laiškas iš Kauno.

Užsieniū lietuvių žurnalistai pas Ministerį Lozoraitį.

Rugpjūčio 17 dieną Lietuvos Užsieniū Reikalų Ministeris p. Lozoraitis priėmė užsieniū lietuvių žurnalistus, kuriems davė paaiškinimų kairiaisiais Lietuvos užsienio politikos klausimais. Pas Ministerį atilankė šie užsieniū lietuvių žurnalistai: L. Šimutis — «Draugo» redaktorius, S. Vitaitis — «Tėvynės» redaktorius, St. Vancėvičius — «Lietuvio» redaktorius, K. Karpus — «Dirvos» redaktorius; Dr. Trečiokas — «Vienybės» atstovas ir Vronėvskis — «Lietuvių Bals» (Latvijos) redaktorius.

P. Ministeris žurnalistus maloniai priėmė ir plačiai painformavo Klaipėdos klausimu. Tarp kitko p. Ministeris pažymėjo, kad šiuo metu vienu svarbiausių Lietuvos užsienio politikos klausimų yra Klaipėdos klausimas, kuris kelia nemažai susirūpinimo ne tik Lietuvoje, bet ir užsienyje. Čia p. Ministeris žurnalistams trumpai paaiškino, kokiū būdu Lietuvai atiteko Klaipėdos kraštas. Versalės taikos sutartimi, Vokietija Klaipėdos kraštą atidavė signatarinėms valstybėms su visomis teisėmis j jį. Lietuva gi Klaipėdos kraštą gavo iš signatarinių valstybių. Tokiu būdu, Vokietija perleisdama Klaipėdos kraštą signatarams, tuo pačiu perleido ir visas teises j jį.

Lietuva, atgavusi Klaipėdos kraštą turėjo pildyti ir signatarinių valstybių išdirbtą statutą.

Tačiau Vokietija atidavusi Klaipėdos kraštą nenustojė reikšti pretenzijų j jį. Klaipėdos krašte buvo varoma smarki propaganda prieš Lietuvą ir buvo stengiamasi kraštą kuodaugiausia su vokietinti. Vokietinimo bei priešvalstybinis darbas Klaipėdos krašte ypatingai pasireiškė Vokietijos pastebėjus, tai yra atsisojus Hitleriui prie Vokietijos valstybės vairo. Klaipėdos vokietininkų tikslas buvo atplėšti šį kraštą

nuo Lietuvos ir prijungti prie Vokietijos. Aišku, kad tokios padėties negalėtų pakęsti jokia valstybė ir leisti šei uninkauti savo teritorijoje priešvalstybiniam gaivalui.

Klaipėdos krašte priešvalstybinį darbą daugiausia dirbo dvi vokiečių partijos — Neumano ir Zasso. Priešvalstybinis veikimas buvo susektas, kaltininkai sumti ir atiduoti teismui. Klaipėdos procesas buvo pravesstas su visomis teisingumo garantijomis, prie atvirų durų, dalyvaujant ir užsienio spaudos atstovams. Kaltininkai teismo buvo atitinkamai ir visai teisingai nubausti.

Po Klaipėdos proceso Vokietija ypatingai pradėjo vesti prieš Lietuvą agresingą politiką. Vokietija imasi žemiausių priemonių prieš Lietuvą. Vartoma didžiausia propaganda per spaudą ir radio. Lietuva kaltinama Klaipėdos krašto statuto laužime. Gi ištikrųjų Lietuva niekad nėra Klaipėdos krašto statuto laužiusi. Lietuvos Vyriausybė visada turėjo geriausių norų turėti su visomis kaimyninėms valstybėms draugiškus santykius, ypatingai su Vokietija. P. Ministeris pažymėjo ir tą faktą, kad jokia maža valstybė, lygi Lietuvai nesitima provokuoti daug stipresnį už save kaimyną, nes iš to turėtų tik nuostolius, lygiai kaip ir Lietuva dėl blogų santykių su Vokietija, turi nuostolius ekonominėje srityje. Lietuvos politika Klaipėdos krašte yra tik Lietuvos teisių gynimas, kurių Lietuvai jokiū būdu atsižadėti negali. Vokietijos kaltinimai Lietuvai, būk ji nesilaikanti savo tarptautinių pasižadėjimų ir laužanti statutą, yra grynas prasimanymas.

Toliau p. Ministeris pažymėjo, kad skleidžiami gandai, kad paskebtį rinkimai j Klaipėdos krašto seimelį neįvyks, neturi jokiū pagrindu. Rinkimai paskebt

ti ir jie įvyks paskelbtą dieną.

— Ar seimelio rinkimų įstatymo pakeitimas neišsaus vokiečių dar didesnį pasipiktinimą prieš Lietuvą? — buvo užklausta.

— Aš manau, kad taip, — atsakė

p. Ministeris. Vokietija naudoja piktul kiekvieną, kad ir teisingiausį žygį Klaipėdos krašte. Nėra abejonės, kad ir seimelio rinkimų įstatymo pakeitimas, kuris nenumato jokiū suvaržymų ir garantuoja visišką laisvę rinkikams, Vo-

Villa Zelina.

Žemės sklypai ilgalaikiam išsimokėjimui nuo 30\$000 milreisu mėnesiui po 10\$000 mil. už kvadr. metra. Taip pat pigia kaina parūpinama visu rūsiu statybai medžiaga.

Susisiekimas autobusais nuo senojo turgaus (Mercado) iki vietos ir bondé 32 (Villa Prudente).

Centralinės raštinės: Praça Antonio Prado, 3 sobr. ir Villa Prudente -- Rua Capitão Pacheco Chaves, N. 114
Agencija vietoje: Avenida Zelina, 33.

Reikalingi žemės pardavimo agentai -- propogandistai: kreiptis i centr. raštinę Villa Prudente.

Ka Pasaulio Lietuvių Kongreso dalyviai matė Lietuvoje.

Pirmojo pasaulio lietuvių kongreso dalyviai, atykę j savo ir savo tėvų gimtąją žemę — Lietuvą, čia turėjo gražios progos pamatyti jos darbus, jos didelę pažangą visose gyvenimo srityse, susipažinti su jos dvasiniu bei medžiaginiu gyvenimu, pažinti jos kovas dėl savo nepriklausomybės išlaikymo ir t. t. Žodžiu, užsienio lietuviams buvo rodoma ir aiškinama viskas, ko tik jie patys panorėjo.

Pirmausia, pasaulio lietuvių kongreso dalyviai buvo pačiai supažindinti su laikinąja Lietuvos sostine Kaunu, su jos gyvenimu ir jos apylinkėmis. Svečiai stebėjosi visa čia didelių puosnių miesto rūmų, kurie pastatyti tik prieš kelis metus. Jiems ypatingai di delį įspūdį paliko Lietuvos Banko, Teisingumo ministerijos, Žemės Banko, Kauno apskrities savivaldybės, Vytauto Didžiojo muziejaus ir kitų naujų pastatų rūmai. Jie sakė, kad šiuos rūmus perkėlus už vandenynų ir pastatibus greta Amerikos panašių įstatų, amerikiečiams tektų jų pavydėti. Vienas Amerikos lietuvis net išsireiškė, kad Lietuvos Banko rūmuose Amerikos milijonieriai geriau sutiktų laikyti savo pinigūs, negu dabartinuose Amerikos bankuose, nes Lietuvos Bankas ir puošnesnis ir atrodo saugesnis. Užsienio lietuviai Kaune dar susipažino su įvairiais muziejais, bažnyčiomis, senuoju miestu, jo sliauromis gatvėmis, istoriniais namais. Greta to, jie susipažino ir su naujuoju miestu, Žaliuoju kalnu, kuris prieš keliolika metų buvo tik vėjo nesiojamas smėlynas. Taip pat jie

susipažino ir su Kauno priemiesčiais.

Kongreso dalyviams dar buvo parodytos gražesnės ir žymesnės Kauno apylinkės: Pažaislis, Napoleono kalnas, Mickovičiaus slėnis, Zapyškis su jo senatvina, Vytauto Didžiojo statyta bažnyčia. Be to, jiems dar buvo parodytos pakaunės vasarvietės — kurortai: Aukštoji Panemunė, Lampėdžiai, Kulautuva, Kažerginė ir kit.

Kaunu ir jo apylinkėmis Lietuvos lietuviai niekados dar nepasitenkina. Jie brangius svečius visados supažindina ir su visu kraštu. Taip yra visados, taip buvo ir šį kartą. Rugpjūčio 13 d. keli šimtai užsienio lietuvių išvyko susipažinti su Lietuvos pietine dalimi ir su Dzūkijos gyvenimu. Jie aplankė Prienus, Lietuvos sveikatės šaltinį — Birštoną su jo garsiomis gydyklomis, Punią; taip pat lankėsi pademerklinyje, susipažino su jo žymesnėmis vietomis. Jie lankėsi Liškiovoje, Perloje je, Varėnoje, Alytuje. Varėnoje ant Merkio tilto gausus būrys užsienio lietuvių iš pačių pavergto Vilniaus krašto lietuvių girdėjo jų skundus ir skurdą, okupantų suvargintą gyvenimą. Čia užsienio lietuviai, rankas iškėlė iškilmingai prisiekė v. d. o. i. Vilnių.

Nors dabar Lietuvoje kaip ir visame yra sunkesni laikai, tačiau užsienio lietuviai patys įsitikino, kad Lietuvoje dar nėra taip sunku ir bloga, kaip kad yra kitur. Jie patys pareiškė, jog yra svarbiausia tai, kad Lietuvos gyventojai jokiū sunkumo nejaučia su maistu, nes yra jo didelis perteklius. Visai teisingai svečiai pastebėjo, kad Lietuvoje

esami ūkiški sunkumai pasidarė tik dėl perdidelio maisto produktų ir ūkio gaminių pertekliaus. Šiaip jau, Lietuvos gamta svečius žavėjo, teikė jiems jaunų dienų prisiminimų, kelė širdyje tėvynės ilgesį ir norą ką nors Lietuvai naudingo padaryti. O pavergtų lietuvių gyvenimas, tas skersat Lietuvos kūną einantis kruvinas piūvis — administracijos linija kelė taurią melę ir laisvės troškimą Vilniaus kraštui.

Kongreso atstovams rugpjūčio 13 d. buvo vien intensiškė progą pamatyti dirbančią ir tėvynės gynyimo darbams besiruošiančią Lietuvos kariuomenę. Tą dieną kongreso atstovai. Tsb. vedėjo Ant. Bružo vadovaujami, lankėsi kariuomenės vasaros stovykloje Gaižiūnų poligone. Nuvykę ankstų rytą, jie jau rado kariuomenę bežygiuojančią j «kautynių» lauką. Netrukus ir svečiai pateko j tariamo karo lauką. Iš kelių kalmelių ir aukštumų jie stebėjo kariuomenės dalių — «mėlynųjų» ir «raudonųjų» užimtas pozicijas. Smalsesnėje čia turėjo progos net pašaudyti iš kulkosvaizdžių ir kitų ginklų. Besidomėdami kariuomenės manevrais, užsienio lietuviai nuo poligono lauko rinko granatų skeveldras, jas rūpestingai vyniojo ir sakė, kad jas vešis j savo gyvenamas vietas, parodyd savo artimiesiems ir pasakos jiems apie Lietuvos kariuomenės darbus. Gi jiems patiems tai bus gražiausias Lietuvos laisvės gvnėjų pristiminimas. Užsienio lietuviams poligono viršininkai suruošė pietus per kuriuos buvo pasakyta daug kalbų. Pirmiausia, visus svečius pasveikino poligono viršininkas pulk. Vitkauskas, pažymėdamas, kad poligono gyvenime tai nepaprasta diena, nes susitinka kelių kontinentų lietuviai. Jis ragino svečius pažinti, pamilti ir stip-

rinti Lietuvos kariuomenę, kuri apgyvendinti nepriklausomybę ir kuri atvaduos Vilnių. Svečių vardu kalbėjo S. A. Trečiokas, kun. Ambotas, adv. Grišius, V. M. Čekanauskas ir kiti. Jie pažymėjo, kad Lietuvai esant pavojuje, užsienio lietuviai, suvažiūs iš viso pasaulio ir drauge su kariuomene stos tėvynės laisvę ginti.

Antrą kartą užsienio lietuviai Lietuvos kariuomenę matė per jos viešą pasirodymą, rugpjūčio 15 d. Tai įvyko Kauno karo aviacijos aerodrome. Pirmiausia, kuopa išpildė grupinę mankštą, kautynių skyrius parodė puolimą ir ryšių šunų pratimą; paskui toji pati kuopa pro žiūrovus praėjo dainuodama: «Leiskit j tėvynę, leiskit pas savus». Tai gali ir graudi daina, kuri ne vienam užsienio lietuviui išspaudė gailius ašaras. Be to, šaulių degazatorių komanda parodė, kaip reikia nuvalyti užnuodytus laukus. Artilerijos grupė parodė figūrinį važinėjimą iščia ir šuoliais; taip pat parodė ir baterijos išvažiavimą j atviras pozicijas. Gurojų eskadronas pademonstravo kirtimus, dūrimus ir raitelių žaidimus, kurie visiems darė gilias įspūdžio. Gale dar praūžė penki lėktuvai rikiuotėje, o vienas lėktuvas išpildė kelis aukštojo pilotazo numerius. Pabaigoje kariuomenės pasirodymo svečiams buvo padarytas gražus netikėtumas — «oro trunkins». Tai lėktuvas iš Nidos, iš sklandymo mokyklos atvėžė sklandytuvą, kuris, tarp vėjų ir audrų sukiodamasis, labai gražiai nusileido iš 1000 metrų aukštumos.

Šias vietas ir įdomumus pasaulio lietuvių kongreso dalyviai matė visi. Tačiau dar daugiau jų svečiai matė patys, nes po kongreso dar daug jų ilgesniam laikui liko Lietuvoje, arčiau susipažinti su jos vispusišku gyvenimu.

Vietos lietuvių gyvenimas.

«GIEDROS» NR. 4

Pereitą šeštadienį išėjo «Giedros» 4 nr. pavadintas «Šviesa». Visi nesuriantama, kam reikėjo keisti vardą, jei palieka visi senieji elementai, «katalikiškai tautiška» kryptis, Uckaus spustuvė, faktinis redaktorius kun. Sugintas ir leidėjas — dievobaimingi šv. Juozapo bendruomenės nariai savo sunkiai uždirbtais skatikalais. Del tokio mažo iešmininkėlio kaip, formalistiko redaktorius p. Pulšio, nė nereikėjo vardas keisti. Kadangi tas laikraštis neturi tvirtų principų nei katalikiškos, nei tautybės atžvilgiu, o pasirodė su vieninteliu tikslu kun. Sugintą garbinti, o jo tariamus priešus šmeižti, žeminti, tai ir šis numeris, kaip ir praėjusieji, pasirodė gana skystas. «Giedros» nr. 4 laikau nekatalikišku todėl kad toli gražu neatsipalaidavo šmeižti, ir net tokių katalikišbės šulų, kaip Dr. P. Mačiūlio ir mok. E. Pažeros. Toliau, kun. Sugintas didelės neapikantos pagautas naudoja ne tik «Giedrą», bet ir bažnyčios faktyką, tokiam šmeižtui ir gurbės pėšumui, kaip p. A. Majaus kaltinimo neva Tauragėj banką išpėšus ir pan. nors kaip tada buvęs Tauragėj, puikiau siai žinodamas, jog tai netiesa (žiūrėk 1929 m. «Vyriausybės žinias»), būdamas del to nuodėmėse pats priima šv. sakramentus ir juos teikia kitiems, dar bar vėl tą patį kartodamas dar dangs tosi p. Pulšio nugarą. Kodel? Kam to reikia? Kada statomai bažnyčiai trūks ta tiek pinigų, ar bešimintinga iš vargšų darbininkų surinktus skatikus naudoti tokiems tikslams kaip iešti šmeižtų laikraščiu, kuriuo iš tikrųjų nei sau garbės nesudarys, nei savo tariamus priešus į pragarą suvarys. Bešališkai galvojant atrodo, kad tas laikraštis kun. Sugintui asmeniškai ir parapijai daugiau kenkia, negu padeda. Deja, ką padarysi, kad kun. Sugintas turi tokius patarėjus ir jų klauso, tur but, pats gerai reikalo neapgalvojęs.

Maža to, kad pati «Giedra» ar dar pavadinta «Šviesa» neduoda gerų vaisių, bet didžiausia nesamone ta, kad parapijos pinigai naudojami šelpiti tokiems žmonėms, kaip Uckus su Dutkum, kurie Dievo vardą, Lietuvą ir lietuvius maišo su purvais, kurie ir tam patiam kun. Sugintui nesigalėjo ir nesigali pamazgų. Bet ką padarysi, kad

sripresni vėjai kun. Sugintą nukreipė nuo Dr. Mačiūlio, mok. Pažeros ir kitų. Uckaus, Dutkaus, Čemarkų ir kitų pan. lojerj ir nėra gailos jų kitaip pakreipti. Tik reikia manyti, jog kaip «Giedros» kitų numerių, taip ir šio ket virtojo, pavadinto «Šviesa» bus vienas das likimas.

Aš.

IŠGAMOS.

Kas yra išgama, degeneratas? O gi toks, kad ir žmogaus veislės tipas, kuris kūno ar dvasios dideliu iskrypimu iš bendro tipo, dideliu bjaurumu skiriasi nuo kitų. Senas mūsų priežodis sako, kad blogas tas paukštis, kuris savo lizdą teršia. Be abejonės, dar didesnis išgama tas žmogus, kuris teršia savo tautą ir savo kraštą. Tokie du žymesni mūsų kolonijos išgamos yra Kostas Uckus ir Antanas Dutkus.

Kaip žinoma, pereitą sekmadienį buvo Klaipėdos krašto seimeito rinkimai. Sąryšį su tuo ir šiaip jau vokiečių spauda nesigalėjo šmeižti Lietuvos atžvilgiu. Be kita ko, šeštadienį, t. y. minėtų rinkimų išvakarėse São Paulo mieste leidžiamas vokiečių laikraštis «Deutsche Zeitung» įdėjo smeiziama straipsnį prieš Lietuvą, kad girdi ūkininkų organizacija, vadinama «Ūkininkų vienybė» patekusi į komunistų vadovybę ir kelianti riaušies trakdydama ir kitiems ūkininkams pristatyti į miestus maisto produktus.

Uckaus «Aidas» jau buvo išleistas, o tokia «brangi» vokiečių laikraščio «Zinia» pakvipo Uckui Judos iš Karioto gražiais, ir jis vokiečių šmeižta pagrįždamas neva dar ir kariuomenės sukimu, tuoj surealvojo iešėti ekstra telegramą, kuria taip bjauriai šmeižiama Lietuva ir keliamas konfužas mūsų tamsuolių žmonių tarpe. Šviesesniai žmogui Uckaus telegrama ne tik slykėti paimti į rankas, bet ir aiškiai parodo to degenerato didelį iskripiumą, kaip ir jo tarno A. Dutkaus. Tik jei vienas kitas nupirko jų «telegramą», vienas kitas muktis pasigavo Uckaus telegrafo žinią, to ir gana. Darbas atliktas.

Šią progą norėčiau viena dalyką pasakyti. Man visiškai nesuprantama, kaip su tokiais išgamos, kaip Uckus ir Dutkus, gali bendrauti ir net prie vieno stalo sėdėti kai kurie, mūsų ko-

lonijos žmonės. Neminėsių to, kad kun. B. Sugintas S. Paulo lietuvių katalikų pinigais šelpia ir palaiko tuos degeneratus jų spauštuvėj spausdindamas savo «Giedrą» ir dabartinę «Šviesą». Bet štai atvyksta čia aukštas svečias iš Argentinos ir jį pasikviečia į vaišes p. p. Čemarkai, dideli Uckaus bičiuliai. Žinoma, p. p. Čemarkai neužmiršo pasikviesti ir Uckų. Prie to paties stalo pakviečiami ir dalyvauja tokie žmonės, kurių pavardes čia nepatogu minėti, bet fotografija aiškiai fiksuoja jų buvimą. Reikia manyti, jog iš tos kražios kompanijos niekas aukštam svečiui nenupiešė tikros Uckaus fizionomijos ir tuo jį skaudžiai įžeidė.

Palauksime ir gal greit pamatysime kur tų ponų vienybė su išgamosiuos juos nuves.

P. Jurg.

SKELBIMAS TIK „LIETUVY“

DAILININKĖ NATALIJA JASIUKYTĖ NAITĖ.

New Yorko universiteto Fine Art College auklėtinė, kviesia rodė savo paveiklus geriausiose Amerikos galerijose, New Yorke. Žymiausias Amerikos dienraštis «New York Times» labai palankiai apie dailininkę rašė.

N. Jasiukynaitė kviisi nuo Pilviškių, Amerikon navyko prieš dešimtj metų.

«Žvakydė» vienas geresniųjų N. Jasiukynaitės paveikslų.

ATVYKSTA «LIETUVIO» REDAKTORIUS P. ST. VENCEVIČIUS.

Š. m. spalį mėn. 10 dien. laivų «Monte Sarbento» iš Pirmojo Pasaulinio Lietuvių Kongreso atvyksta šio laikraščio redaktorius p. St. Vencevičius. Su p. St. Vencevičium kartu atvyksta ir kiti mūsų kolonijos atstovai mokytojai Ed. Pažera ir V. Nalivaika.

Kaip teko sužinoti, jie visi į Santos uostą pribus 10 d. spalį mėn. išryto ir vakariniu traukiniu atvyks į São Paulo.

VILNIEČIAI SUKRŪTO.

Rio. Paskutiniu laiku Rio de Janeiro, lietuvių s-gos «Vilnia» veikimas kiek buvo kaip ir apniręs, bet Lietuvos Icaiuoto Ministerio p. J. Aukštaitio atsilankymas įnešė į jos gyvenimą daugiau gyvybės įpūso ir jį pradėjo rodyti gana smarkų savo veikimą. Jo p. Ministerio išvykimo įvyko kelj susirinkimai, kuriuose apsvarstyta daug gan svarbių organizacijos gyvenimą tiečiančių klausimų. Įstojo keletas ir naujų narių. Paskutiniu laikų susirūpinata pastatyti lietuvių vakarą su vaidinimu. Tam pasirinkta labai įdomi 3 veik. komedija «Moterims neišsimeluos», kuri manoma pastatyti 12 d. spalį mėn. rusų klubo salėje, prača Tiradentes, 46.

Tai bus dar pirmas tokias lietuvių vakaras Rio de Janeiro. To vakaro mes Rio lietuviai labai laukiame.

Atskalūnas.

SPORTAS

FUTBOLAS.

Praeitą sekmadienį, 29 d. rugsėjo m. Sporto S-gos «Lithuania» Bom Retiro skyriaus futbolo komandos turėjo futbolo rungtynes su «Villa Guilherme F. C.», kurias laimėjo 1 : 0 lithuaniečių naudai.

Reikia pažymėti, kad dėka energingo sporto vedėjo A. Statkaus darbuo teį, futbolo komandos žymiai pr. d. o pr. resuoti.

P. J. Porux.

PING-PONGAS.

Praeitą savaitę «Lithuanijos» B. Retiro skyrius turėjo net trejas ping-pongo rungtynes:

25 d. rugsėjo mėn. žaidė su «A. A. Carinthans», kurias suloiė: I kom. Lith. — 196 X Corinth — 200. II kom. Lith. — 142; Corinth. — 150. III kom. Lith. 96, Corinth. 100.

Rugsėjo mėn. 26 d. suloiė su «Macedonia F. C.» I kom. Lith. — 200, Maced. — 124. II „ „ 150 „ „ — 128. III „ „ 100 „ „ — 96.

Rugsėjo mėn. 27 d. lošė su «Centro da Coroa F. C.», kurių rezultatai gauta: I kom. Lith — 196, Centr. da C. 200. II „ „ 138 „ „ 150. III „ „ 100 „ „ 93

P. J.

PRANEŠIMAS.

Pranešama B. Retiro «Lithuanijos» futbolo žaidėjams, kad ateinančj sekmadienį, spalį mėn. 6 d. įvyksta futbolo rungtynės su «C. A. Ungaro Paulista», Villa Pompėjo rajone.

Visi žaidėjai ren aši lygiai 12 vi. savo patalpoje.

Rungtynių pasižiūrėti, kviečiame ir mūsų torsidą.

Valdyba.

UŽSIENIU LIETUVIŲ ŽURNALISTAI PAS MINISTERĮ LOZORAITĮ.

(Pabaiga)

kiotijos bus sutiktas su didžiausių nepasitenkinimų.

— Kodėl signatarinės valstybės kartais rodo daugiau palankumo Vokietijai? — buvo paklausta.

— Lietuva signatarinių valstybių tarpe, ypatingai prancūzų ir anglų, turėjo ir turi gana daug simpatijų ir negalima pasakyti, kad Lietuva būtų jautusi kokį nors spaudimą iš signatarinių valstybių. Lietuvos santikiai su visomis signatarinėmis valstybėmis yra labai geri.

— Ponas Ministeri, ar nenumato ma kokių nors naujų perspektyvų santikiuose su Lenkija?

— Lietuvos Vyriausybės ir visuomenės nusistatymas santikiuose su Lenkais, be abejo, visoms yra gerai žinomas. Vilniaus klausimas pasilieka po senovei ir Lietuvos Vyriausybės nusistatymas tuo klausimu nepasikeitė ir nė ra jokio pagrindo manyti, kad pasikeis.

Užsienių lietuvių žurnalistai padėjo ponui Ministeriui už suteiktas informacijas, atsiveikino ir skubėjo į Pasaulio Lietuvių Kongreso posėdžius, kurie tą pat dieną turėjo baigtis.

St. V.čius.

Šeimos padėtis Sovietų Rusijoje.

1934 m. Maskvoje iš 3,000,000 gyventojų skaičiaus buvo užregistruota 44,851 vedybos. Reiškia arti 125 vedybų ant 10,000 gyventojų. Tais pačiais metais iš 100 įregistruotų vedybų, buvo 37 persiskyrimai.

Pradžioje 1935 metų nuostantis persiskyrimų padidėjo iki 38 su puse ant kiekvieno 100 vedusiųjų. Š. m. gegužės mėn. persiskyrimų epidemija pasidarė tiesiog nenormali, nes iš 4,381 vedybų, persiskyrė 2040 šeimų.

Rusų laikraštis „Izvestia“, kuris paduoda šias žinias, aprašo, kas darosi viename „Zags“, t. y. civilinių vedybų metrikacijos punkte. Moteris stovi eilėse viena už kitos ir verkia, nes jų vyrai jas pametę išvažinėjo kas kur. Iš 77 persiskyrimų, kuriems laikraščio korespondentas buvo liudytoju „Zags“ buvo 47 vaikai d-l kurių buvo prašoma užvesti bylas.

Tai vis yra aukos bolševikiškos šeimos pakrikimui. Laikraštis pažymi, kad beveik ant pirštų galima suskaičiuoti atsitikimus, kur šeimos persiskyriant geruoliu susitaria dėl vaikų ateities, šnip dažniausiai vaikai paliekami likimo valiai. Minėtam „Zags“ iš 77 išsiskyrusių porų, tik 4 šeimų susitarta dėl vaikų užlaikymo.

Toliau klausimas, kas gi daroma su tais, išsiskyrusių porų paliktais vaikais?

Motinos, žinoma, kreipiasi į teismus, kurie ieško išvažiausių tėvų. Bet tų pabėgėlių plačioje Rusijoje surasti beveik yra neįmanoma, todėl valdžia imasi laikinai globoti tuos našlaičius, kol surandamas jo tėvas — maitintojas. Civilinės metrikacijos punktai „Zags“, kurie registruoja vedybas ir persiskyrimus, persiskyrusių tėvų kaip nesirūpinančių. Įstatymai už vaikų palikimą, taip pat nenumato sunkesnių bausmių, todėl tėvai vengdami mokėti mokesnio pamestų vaikų išlaikymui, keliauja iš vienos vietos į kitą.

Persiskyrusieji vyrų dažniausia veda antrą ir trečią kartą, nežūrint to, kad įstatymas ir draudžia registruoti jau kartą vedusius.

Už tokį nusikaltimą bylai atsidūrus teisman, dažniausiai pirmosios ve-

Durpės — Lietuvos turtes.

dybos anuliojamos persiskyrimu ir legalizuojamos antrosios, nes įstatymai nenumato bausmės kaltinamiesiems daugpatystėje.

Laikraštis „Izvestia“ aprašydama tokią šeimos padėtį šalyje, randa tą reiškinį labai nenormaliu, ir pažymi kad Sovietų valdžia tuo nenormalumu esanti labai susirūpinusi, tačiau kovoti su tuo esanti bejėgė.

Iš „E. de S. P.“

Musolinio Nebijanti Abisinija.

Abisinija yra didelė valstybė, beveik 20 kartų didesnė už Lietuvą, o už pačią Italiją — daugiau kaip pusketvirtą kartą. Bet gyventojų turi ne taip daug kiek galėtų gyventi, iš viso arti 11 su puse milijonų; kai priskaito ligi 15 milijonų, o kiti tik ligi 6 milijonų. Sun ku būtų tas skaičius tiksliai nustatyti, nes visuotinio gyventojų surašymo ten niekas nedaro, bet vis dėlto, apytikriai skaičiuojant, gali Abisinijos gyventojų būti apie 12 milijonų.

Abisinija — tai nepaprastų kalnų kraštas. Nors Abisinija yra netoli pusiaujo (ekvatoriaus) tačiau joje klimatas ne-

vienodas: žemose vietose — šiltas, o augštesnėse vietose — vėsesnis, ir labai augstose vietose — gana šaltas. Žemose vietose daug yra pelkių ir miškų.

Kandangi Abisinijoje esama įvairaus klimato, tad čia auga įvairūs augalai ir įvairūs gyvuliai veisiasi. Yra daug begemotų, noslaragių, laukinių jautių dramblių, liūtu, hienu, beždžionių, antilopių, žirafų, zeburų, krokodilų ir kt.

Gyventojai yra ne vienos tautybės. Vyraujanti tauta — amharų, kurių kalba dabar laikoma valstybine. Senovine šio krašto kalba, etiopų, dabar jau niekas nebekalba; šioji kalba yra dabar tikybinių knygų kalba. Savo er jie skaito ne nuo Kristaus gimimo, bet nuo „pasauli“ inkurimo“. Mūsų 1935 metai atitinka jų 7425 metus.

Seniausieji Abisinijos gyventojai priklausė negrų rasei. Jie kultūrą sėmė iš senojo Egipto, iš kur dar prieš Kristų persikraustė į Abisiniją apie 200.000 žmonių ir inkurė čia valstybę. Kiek vėliau iš Pietų Arabijos čia atsikraustė nemaža arabų. Kurį laiką visą krašto valdžią buvo paėmę ir savo rankas žydai, kurie viešpatavo ligi 1928 metų. Daug teko kariauti su anglais, kurie 1867 metais smarkiai sumušė abisinius. Kiek vėliau, butent 1885 metais, abisinius sumušė italai, kurie atėmė iš Abisinijos kraštą dabar vadinamą Eritrėja. Visa Abisinija pateko tada italų protektoratan. Pagaliau jie

tieki susiorganizavo, kad 1896 metais visiškai sutruškino 26 tukstančių italų kariuomenę, taip kad tų pačių metų spalį 26 d. Italija atsisakė no protektorato Abisinijai. 1866 m. Abisinija tapo vėl nepriklausoma valstybė. 1923 metais ji buvo priimta į Tautų Sąjungą. Abisinai yra labai patvarūs vaikščiojikalnais.

Abisinijos tautinė vėliava yra tų pačių spalvų, kaip Lietuvos, tik tos spalvos eina kita tvarka butent: Žalia — geltona — raudona. Jų sostinė Adis Abeba.

Iš „Išmintis“.

Ivairyenybės.

MENULIS IR ORO SPĖJIMAI.

Aristotelis savo „Meteorologijoje“ nurodė saulyk tarp menulio užtemimų, žemės drebėjimų ir audrų. Šią tezę patikrino J. Cassiopee, ir po rimtų tyrimų jis paskelbė, kad dvi menulio padėties, vienodos saulės ir žemės atžvilgiu, sutampa su oro vienodumu žemėje abiem tais atvejais. Cassiopee, remdamasis kitais mokslintinkais, nustatė kad kas 372 metai mėnuo užtemsta tą pačią metų dieną. Jis taip pat konstatavo, kad 1552 m. liepos m. karščiai pasikartojo 1934 m. Tuo pačiu būdu pėjant galima sakyti, kad 1935—37 m. žiema bus nepaprastai smarki ir šalta.

POPIEŽIAUS ŠOFERIS.

Popiežiaus šoferis vadinasi Angelo Sto pa. Jo vardas puikiai derinasi prie jo šeiminingo orumo, o pavarde lyg simbolizuoja jo palinkimą neskubėti. Tačiau ne visada pamažu jis gali važiuoti — jo šeimintakas dažnai liepiąs jam važiuoti 80—90 kilometrų į valandą. Jo Šventybė, šoferio liudijimu, esąs labai nekalbus ke'eivis — jis turi įtai sdyines savo automobiliuose keturis šviesos signalus, kuriais jis nurodinėja šoferiui, ką daryti, — sukti į kairę, į dešinę, grįžti atgal ar sustoti.

Auklėjimasis ir savitvarda.

Geras išauklėjimas yra brangintina paviršutinė žmogaus savybė, bet išsiauklėjimas parodo būdo stiprumą. Iš mokslinimas ir mandagumas tuo reikalu beveik nieko neduoda. Toks auklėjimas, kuriuo nesiekinama sustiprinti žmogaus būdas ir padaryti jį savarankišku, didžiausią savo dirvos dalį palieka nesėta. Jeigu išviršinis auklėjimas nepaliečia vidaus ir nepastumia į savęs auklėjimą, tai jis palieka tušėia forma, šablonu. Mokėjimas padoringai ir gražiai elgtis yra būtina gerai išauklėtam žmogui, tačiau tai neturi nieko bendra su būdu. Gal, nesuklysiu daug pasakydamas, jog savęs auklėjimui ir savitvardai daigiau padeda priešai, negu mokytojai, globėjai ir t. t.

Auklėjimu suteiktos mokslo žinios ir pasauliožiūra palieka lengvai nutrūnana paviršutinėška pažiba, jei ji nėra sustiprinta savęs auklėjimu ir savitvarda. Jei auklėjimas mums suteikia formas, tai auklėjimasis ir savitvarda tas formas užgrūdina ir sudvasina. Geriau eiti kietu gyvenimo mokyklos keliu, negu švelniais mokyklų ir globėjų klotais takeliais. Gyvenimo praktikos būtinumai dažniau esti kartūs, negu saldūs. Žinoma, mokyklos ir mokytojai talentus paskatina, bet būdas stiprėja ir grūdina tik imtynėse su laukojimais klūtimis. Savęs auklėjimu užgrūdin-

tas ir į savitvardą pratinamas būdas buvo ir visados paliks bet kokiose apylostose svarbiausius veiklos pagrindus. Bet kokios veiklos įmonė remiasi ne skaičiais, o būdo kietumu. Savęs auklėjimas neboja gyvenimo kovos ir neušimena prieš bet kokias klūtis. Tar navimas nėra jaučiamas tik kaip sunkonybė. Tik tinginys skuodžiasi, kad reikia dirbti, o darbštus žmogus sako: „aš turiu dirbti“. Tik tinginys nori viešpatauti netarnaudamas kitam. Kas ragavo sūdzlių darbštumo vaisių, tas puikiai žino, jog valdovo vainikas yra nupintas iš nuolatinio pasiruošimo kitam tarnauti orėkėčių ir usnių. Kur valdo valdovas be savitvardos, iš ten bėga pinigai ir kiljantai. Ne savitvardas, o savęs sutvėrymas turi būti svarbiausia mūsų gyvenimo taisyklė.

Visų sunkiausia yra save suvaldyti, sutvėryti. Ir savitvarda dažniausia pasprunka ten, kur, rodos, sienoj nėra jokio plyšėlio. Visų dažniausia tenka susidurti su savo paties valtos neklausumu. Ir kai savitvarda pasprunka, tai gyvenimas žmogaus valią suskabo į skutečius, o patį žmogų ir jo reikalus paima savo globon. Daugeliu pirklių ir kito versio žmonių tas pasitaiko, kai jie nesinaudoja kitų patyrimu ir patarimu. Visai negalima be savęs auklėjimo ir išmintingos savitvardos pasiekti

laisvo susivaldymo ir savęs aprėžimo, kurie veda tikriausiu keliu į reikalų sėkmingumą.

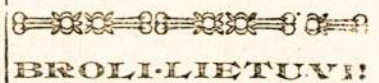
Su didelėmis priemonėmis ir didele jėga pastekti ko nors didesnio gali bet kas. Tačiau ilgesnį laiką išlaikyti didesnius pinigus gali tik savo suvaldęs žmogus. Menkomis priemonėmis ir savomis jėgomis dirbdamas iškilti ir pasiekti vadovaujamos vietos gali tik tas, kas nuolat save auklėja, ir pagaliau tai bus budrios savitvardos išdava. Savęs auklėjimas palengva darosi kuklus, o savitvarda palieka kuklį. Tik tušties karbėtroškoms trūksta susivaldymo. Tikrieji vadaai būdami ir savo garbės bei turto vjršūnėse visados palieka savo veiklos tornai, savo darbo darbininkai. Geriausia reikalą išmano tas, kuris nuo apačios yra parėjęs visas jo žakas ir pažįsta visas smulkmenas. Kas iš apačios visus laiptus sunkiai pereidamas pasiekė viršaus, tas neturės tuščios puikybės valdyti ir apačią, ir jis savo planus darys visados nuo apačios į viršų apsvarstydamas.

Kas iš tikrųjų nori valdyti, visų pirma turi save suvaldyti. Pasaulis yra mano „aš“. Ir aš palieku vergas, kol negaliau savęs suvaldyti. Kaip surištas gyvulus gali pasaulis prie mano kojų, kai aš moku save sutvėryti. Savitvarda pasirėiškia su tokia apgalvota dvasios rimtimi, prieš kurią visos klūtyės, piktumai ir negalimumai nyksta. Savitvarda yra didžiausia brangenybė

valdovo vainike.

Sumanymai dingsta ir įmonės žlunga ten, kur įsivaizdinimas ir savinauda negalimo reikalauja. Tik ten ekingumumas šyposi, kur ryztumo dvasia eina drauge su išsivadėjimu. O kur trūksta auklėjimosi, ten ima vyrauti neatsargumo dvasia. Žymūs įmonės nuostoliai dažnai labiau nežalngi, negu lengvas pelnas. Pirmieji vertia ryztumo dvasią budėti ir apgalvoti, o pastarieji sūkeia lengvatikiškumą ir nepagrįstą drąsumą. Auklėjimasis ir savitvarda yra parėję skausmingą nuostolių mokyklą. Lūdnai patyrimai tolydžio verčia iš vilygu aukštybių nevaldomus norus krypti į blaivias kasdieninių pareigų tikrenybės. Gyvenimas yra taip sudarytas, kad saugiausias kelias yra palengva važiuojant. Auklėjimasis ir savitvarda sudaro puikiausias tokio kelio sąlygas. Jio mus moko tokio meno, kaip mažiausiomis priemonėmis ir jėcomis pasiekti aukščiausio veikimo laipsnio.

An.

BROLI-LIETUVI!

Neužmirėk, kad jau laikas atnaujinti „LIETUVIO“ prenumeratą antram pusmečiui. Neatlikęs to reikalo, neteksi geriausio savo draugo ir patarėjo.

PASAULY

Italijos — Abisinijos konflikto ap- valga.

Spalių mėn. 2 d. iš Paryžiaus pra- nešama, kad tarptautiniuose politinio- se sloksniuose buvo gauta žinių, kad Italijos kariuomenė įsiskverbė į Abisi- nijos teritoriją, bet vėliau šios žinios ne pasitvirtino.

Nežūrint į tai paskutiniai prane- šimai tvirtinama, kad Abisinija, nebū- tydama, kad galima bus kaip nors su- Italią susitarti, paskelbė visuotinę mo- bilitaciją. Tą pat progą Abisinijos val- dovas «Negus» pasakė į savo tautą kal- bą dėl susidariusios karo padėties, ra- gindamas gyventojus iki paskutinio kraujo lašo ginti savo šalies laisvę.

2 d. spalių mėn. ir italai atliko bandomą civilę mobilizaciją, kuri pra- sidėjo 15 val. ir baigėsi 19 val. Mosoli- nio pasakytai į visą tautą kalba. Į ban- domą mobilizaciją stojo apie 20 milio- jono mobilizuojamo amžiaus vyrų. Ši mobilizacija praėjo visoj Italijoje tie- siog entuziastiškai ir didžiausio draus- tainumo tvarkoj.

Musolinį savo kalboje, kuri per ra- dio buvo pasakyta ne tik visai Italij- ų tautai, bet ir visam pasauliui pareiškė, kad italų tauta turinti teises ekspansijai į Afrikos kolonijas. Musolinį pareiškė, jei Tautų Sąjunga pritaikytų Italijai ekonomines sankcijas, tai italų tauta sutiksianti tautai visai šaltai, kaip da- r vieną jos pasiūkavimą. Bet iš kitos pusės, pareiškė Musolinį visokių karo veiksmų iš kur jie nekiltų, sutiksia- karu ir žiauriausiu pasipriešinimu, nes to reikalaujančios italų tautos tradici- jos.

Didelę sensaciją pasulny padarė tai, kad Anglijos darbo partijos kongre- sas priėmė veik vienbalsiai Vyriausy- bės programą, pritaikinti ekonomines sankcijas tai valstybei, kuri Italijos — Abisinijos ginče bus traktuojama, kaip jo užpuolėja.

Tautų S-goje komitetas iš trillikos susirinko 3 d. spalių mėn. labai svar-

biam pasitarimui.

Ką jis nutars, nežinia, bet reik- visgi manyti, kad karo išvengti jau ne- bus galima.

Berline jau truksta maisto pro- dutų.

Berlinas. 2. Miesto rinkoje jau nebegalima gauti sviesto kumpio nei taukų. Jau kelinta diena miesto pleny- nės bėpardavinėja tik po 1/4 svaro sviesto ant šeimos, todėl nuo anksty- vo ryto moteris stovi eilėse prie maisto krautuvių durų. Visuomenė vis daugiau reikiiasi nepasitenkinimas, nes šių pro- duktu ir nenumatoma iš kur nors gauti.

Policijos prefektas Helder pats as- meniskai lankėsi miesto skerdyklose ir didesnėse mėsos krautuose, kad vietoje iširti mėsos tiekimo miestui klausimą.

Velybesnės žinios praneša, kad vietoj sviesto ir riebalų užpirkta mar- garina ir leista pardavinėti rezervu iš- teklei.

Tai šitaip šeimininkauja Hitleris, bet už tai ginklų turi gana apšėiai. Todėl ir nieko stebėtino, kad hitlerin- kai, kaip vilkai alkani tik ir laukia progos, kad pasigrobus svetimų žemių, kurios išmaitintų jų peralkusias ban- das.

Sumuėš traukinių greičio rekorda.

Londonas. Anglijos greitasis tran- kinas «Jubilen de Prata» 28 d. rugsėjo mėn. važiuodamas nuo Londono iki Grantham išvyktas greitį iki 181 kilo- metro į valandą, tuo sumuėdamas pasau- linį traukinių greičio rekorda.

Nemanoma lito vertės nužeminti.

Klaipėda. 2. Lietuvos Ministeris pirmintinkas p. J. Tubelis pareiškė, kad Vyriausybė nesiimsianti priemonių lito vertės nužeminti. Ministerių kabinetas nutaręs tam tikrus suvaržimus dėl pi- nigų iš Lietuvos išvežimo.

Nuo šiol visoki mokėjimai užsie- niui busia daromi tik per Lietuvos Valstybės banką. Beto visi išvykstan- tieji iš Lietuvos teritorijos tegalės iš-

vežti tik nedideles pinigų sumas. Per- siuntimai pinigų iš Lietuvos į užsienius aprubiežuoti ir kiekviena perlaida gali būti siunčiama ne daugiau 20 litų.

Ir Pracuzija didina kariuomenę.

Paryžius. Prancūzijos Karo mi- nisteris išleido įsakymą priimti į kariuo- menę didesnį skaičių savanorių ir pa- šaukti pakartotiniai atsarginius. Tuo atžvilgiu Prancūzijos karuomenės skaičius žymiai padidėja. Prie kiekvieno esamo pulko bus sudarytas dar trečias batalionas. Kariuomenės pulkų skaičius paliekama tas pats.

Anglai vis dar didina jūrų karo laivyną.

Londonas. 28. Anglijos karinio laivyno admiralas, pasiūlė anglų laivų statybos bendrovėms, greičiausiu laiku apsiimti statyti karinius laivus. Bus statoma tuo tarpu 21 laivas — kreiseriai, šarvuotiniai, pavandeniniai ir kit. Šiai statybai asignuota 10 milijonų sva- rų sterlingų.

Piratai pagrobė 350 mokinių.

Šanchajus. Iki šiol Kintjos jūrų plėšikai (piratai), kur jų gal būti da-ugiausia ir yra, dažniausiai tenkindavo- si turto grobiu. Bet dabar jie kartais padaro ir kitokių apsuos. 28 d. rugsėjo mėn. jie užpuolė Peih-Sianghan mokyk- lą iš kur pagrobė 350 mokinių.

Mirė seniausia operos solistė.

Viena. Mirė seniausia pasaulio operos solistė austrijoke Elza Bland sulaukusi 56 m. amžiaus. Elza Bland esą dainavusi operoje su garsiu italų solistu Enrico Caruzo.

Japonijoj neseniai siautusios audros aukos.

Londonas. «Daily Herald» prane- ša, kad per siautusių paskutiniu laiku Japonijoj smarkią audrą žuvo 500 žmo-

nių, paskandinta keli laivai jūroje ir sugriauta 80 tūkstančių namų.

Pirmosios karo aukos.

Addis Abeba. 4. Paskutinės ži- nios praneša, kad Italai visu smarkumu ėmė spausti abisinius visuose šiaurinėse pozicijose. Italai pirmajam savo žigini vartoja oro laivyną ir tankus. Jau užimta Ramot kalnai ir Italijos karo pajėgos traukia Adigdar ir Agami link.

3 d. spalių mėn. Italų orlaiviai smarkiai bombardavo Addis Abeba ir Adua miestus.

Pranešama, kad užmušta 2000 abisi- nių kariuomenės ir daug civilių žmonių.

Pranešimai.

LIET. S.GOS BRAZILIJOS POSĖDIS

įvyksta šį šeštadienį, spalio m. 5 d. 4 val. p. p., Lietuvių Namuose, rua Bandeirantes, 92.

Pirmintinkas.

SPORTININKŲ ŽINIAI.

Sulig Centro V-bos išdirbtos nau- jos S gos narių metrikacijos, iki 1 d. spalių mėn. š. m. visi nariai privalo įsigyti naujus nario bilietus.

Skyrių Valdybos prašomos pain- formuoti savo narius, kad iki minėto laiko visi pristatyti po 2 fotografijas ir pasirūpinti įsigyti naujas narių kay- gutes.

SIUVYKLAI reikalingi užbaigėjai su praktika prie vyriškų rūbų.

Apmokama gerai.

Rua Carlos Botelho Nr. 58

(Braz) S. Paulo.

Užsienio lietuviai ir Lietuvos aspiracijos.

Paskaita I-jam Pasaulio Lietuvių Kongresui.

Lietuvių tauta, istorijos smarkiai nusikriausta ir pamokyta, ir šiandieniniame savo padėjime gali tikėtis pagerinti savo būklę ir sava tautine kultūra, tapdama atspari viskam, be išimties, kas svetima.

Lygiai gajus ir sveikas turi būti mūsų tautos kamienas — laisvoji, savo- ję valstybėje gyvenanti tautos dalis; ly- giai gajus šaknis — Lietuvos valstybės ir tautos vadovybė, jos kultūros kėlėja — inteligentija, ta būsimoji Lietuvos tautinės kultūros ir tradicijų saugotoja arba aristokratija; lygiai gyvastingos ir gajus turi būti ir lietuvių tautos me- džio šaknelės, driekai — užsienio lie- tuviai — vistiek kur jie bebūtų. Tik su sveiku kamieniu, stipriomis šakni- mis ir gajais gyvastingais driekiais me- dis ne tik gražiai žaliuoja, klesti, bet ir stebuklingai auga, a keroja. Taip ir su tauta. Tat nekartoklime istorijos klaidų! Mūsų garsingai Godminas ir į- įpėdiniai Kęstutis ir Vytautas buvo narsūs kariautojai, gudrūs strategai, su- manūs valdytojai, bet nakoki tautinės kultūros ugdytojai, savų tautinių tradi- cijų saugotojai.

Tiesa, mūsų istorikų ši sritis ma- žai iširta, bet jau vienas tas faktas, kad gražiausias lietuvių tautos žydėjimo laikais, kada Lietuvos valstvbė

viešpatavo nuo Baltijos iki Juodųjų jū- rų, neve-gta savo pavaldinių — gudų kalbos ir net rašto... Pakanka tik pa- važiuoti aplink Vilnių arba net Latvi- joje už Daugavpilio, netoli latvių, rusų ir lenkų rubežiaus, apie Indriuk, Skai- sta, ir pamatysime kad tą istorinę klaidą ne vien Liublino unija padarė, darė ją ir Lietuvos žydėjimo laikai. Minėtose vietose dar ir dabar tikrų lenkų nelengva surasti, bet jų esama, ir dar kiek, nes katalikai gudai kone visi paliokais save vadina, nors du- gelis kalba tik gudiškai; o drauge, kaip ir mūsų sulenkėję miestelėnai, neapkenčia lietuvių dažnai bjauriau už tikruosius lenkus. Panašius atsitikimų yra ir su pačiais lietuviais, nors žy- miai rečiau. Tuo tarpu like ir dabar tikrieji baltgudžiai daugumoje su tik- raisiais lietuviais sugyvena gražiuoju. Ar dar reikia geresnės ironijos? Kur kalbininkų, archeologų ir istorikų ži- niomis anais laimingiausiais lietuvių tautos ir valstybės laikais buvo pats lietuvių židinys, ten dabar suspėjusios kelios kultūros ir net kalbos pereiti. Ir neuostabu: laisva valia mums pa- sidavus baltgudžių įtakai, nesunku bu- vi ir lenkams gražiuoju įsipažinti, ypač anais kultūrėjimo ir krikščionimo laikais, o įsipašius ir mūsų bajorijoje

įsigyvenus lenkų tradicijoms, dar leng- viau ir rusų ir vokiečių, ar tai kultu- rai, ar tai bent papročiams įsiskanyti. Nesistebėkim tat, kad poros šimtmečių nuo gaitugosios Lietuvos laikų, jau Lenkijos ponai pradėjo ir ligi šių lai- kų nenurimsta svaajoje apie Lenkiją nuo Juodųjų ligi Baltijos jūrų (od mo- rza do morza); juk nuo Jogailos ligi Pilsudskio pavyzdgingaisi ją valdo lenkiškos kultūros lietuviai, kurių sen- tevių kardas prasnyė tas ribas. Pa- kaks. Istorija tebutie mums mokytoja ir savo pavyzdgingais žygniais ligi Mas- kves ir nepavyzdgingu apsilėidimu tau- tinės kultūros srityje.

Mieli viso pasaulio lietuviai ir šaknis savoje valstybėje, ir jūs, šak- nelės ir driekai, išsidraikė po visą platųjį pasaulį! Kai ūkininkai palieka vienai vasarai dalį lauko papūdytauti tai paskiau, sėdamas tame pūdyme ru- gius arba kviečius, du kartu aria ir du kartu akėja, nes tik taip jis nugali pūdymaujant įsigalėjusias piktžoles. Ir apskirti, — kai mes kokį darbą pavėliname, tai turime imti jį su dveiguba energija ir tempu dirbti ypač susidariusi kliūdy. Mes turime: arba pirmiausia užkirsti kelią kliūtims, ar- ba paskirti tam darbu milžinišką energiją, kad tos kliūtys persilpnos taptų, arba ir viena ir antra nuveikti drauge. Taip ir su tautine kultūra. Istorijos pamokyti mes turime užkirsti kelią sąmoningai ar nesąmoningai dar- ir dabar į mūsų tautą besiskverbian- dioms svetimbėms; bet tai mes galėsi- me lengviau padaryti tik tuomet, kai mūsų gyvenime bus kuo pasivaduoti

— bus pasivaduojama sava tautine kultūra, savais tatiniais papročiais ir Lietuvoje ir užsieniuose. Vadinasi pirmoji mūsų pareiga, atseit ir aspira- cija, apjuosti visą lietvių tautą viena sava tautine kultūra.

Kęstutiškos karinumo dvosios mums netrūksta ir neprituks! Tai ro- do įvairūs sunkimai, bažnyčios kovos dėl paskutinio tautybės turto — kal- bos, tai vainikuoja Širvintų ir Giedrai- čių kovos už nepriklausomybę, Dtriaus ir Girėno žygnis (Fel. Vaitkaus) ir dau- gelis smulkesniu žygnų žygnų namie ir svetur. Labai klysta naujojo teuto- no žūlūs generoliai, vildamiesi su vie- na divizija mums visiems gerai pažį- tamų „kultūrtėgeliu“ perjoti mūsų tau- tos židinį — laisvąją Lietuvą. Kęstu- čio ir Vytauto kraujas mummy nėra miręs jį atgaivino tos si'pna! apgink- luotos kuopos prieš lenkiškas divizijas reguliarios kariuomenės prie Giedrai- čių, jį sustiprino amerikiečių veinikas — Dariaus ir Girėno žygnis.

Kitaip yra su tautine kultūra. Ji susijusi su kasdieniniu tautos gyve- nimo eiga. Gana pradėti pernelyg ka nors svetimą simpatizuoti — įsimylėti, ir jau nejučiomis pradedame jo pėdo- mis eiti (prisiminkime mūsų bajorus), o ypač, kai svetimo vietoje neturime ko nors sava. Taip buvo seniau, tai — dar liūdniau — net pastebime ir šiandien. Kiekviena svetima naujiena pas mus lengvai prigija; kas svetima, tai gera, o kas sava, tai prasta ir net bloga. Čia ir glūdi dar toji mūsų tau- tos tragedija; nuo čia ir turėtų prasi- dėti pirmosios ir stipriausios mūsų vi- su, o ypač laisvosios Lietuvos aspiracijos.

Ad. Raulinaitis.

CASA S. CAETANO
ARTIGOS FINOS - PREÇOS MODICOS
PERFEIÇÃO ECONOMIA E DURABILIDADE
JULIO CESTARI
 59 R. SÃO CAETANO - 99 - TEL. 4-0777
 S. PAULO

Geriausių rūšių ir už pigiausias kainas. Didžiausias pasirinkimas. Skrybelės, batai, marškiniai, kaklaraščiai ir kit. tik sankrovoje SÃO CAETANO.

RUA SÃO CAETANO, 99, S. PAULO.

Moteru Gydytojas DR. LORCH
 Moterų ligos, operacijos, gimdymo pagalba, spindulių terapija.

Buęs 51,2 metų asistentu moterų klinikoje Berlyno ir Frankfurt | Rentgeno institutas p/M. universitetuose ir vadovaujančiu gydytoju 2° operacinio | Diatermia Ultravioletinio spinduliais. skyriaus moterų klinikos ir gimdymo namu «Cecilienhaus» Berlyne

PRĖMIMAS: Rua Barão de Itapitinga 18, kamb. 914 920 ryte 9 – 11,30 (išskyrus trečiadienius) vakare 3 – 5,30 kas diena. Telefonas 4-7337, saukiamas nakčia 7-3789.

Dr. B. K. Chipiakoff
 (Maskvos universiteto 1914 m. laidos.)

Rua Ypiranga 15. ap. 4. (kertė rua Santa Ephigenia) Tel. 4-0316

Ligonius priima: nuo 4 iki 9 val. vak., šeštadieniais nuo 3 iki 8 v. v. Sekmadieniais nuo 10 iki 1 val. Venerinių, vidujinių ir psichinių ligų Laboratorija: tyrimas šlapimo, kraujo, mikrobu ir t. t...

Sparnuoti Lietuviai.

Gauta São Paule, platinimui, S. Amerikoje «Atlaso» išleista apie pirmuosius Lietuvos transatlantinius lakūnus a. a. St. Darių ir St. Girėnų knyga «Sparnuoti Lietuviai».

Knyga labai gražiai išleista, gražiu drobės virėliu, gausiai paveiksluota ir labai įdomi. Knygos turinys: Žuvusių lakūnų biografijos, jų pasirengimas žygiui, žygis ir jo traginga pabaiga, tragedijos priežastis ir kit.

Knygos kaina 1½ dolerio. Gautieji pinigai eina a. a. Dariaus ir Girėno paminklo statybos fondui.

Kiekvienas susipratęs lietuvis turėtų šią knygą, kaip atmintį žuvusių lakūnų, įsigyti.

Knyga galima gauti Lietuvos Konsulate ir «Lietuvio» redakcijoje.

„LIETUVIS“
 gaunamas šiose vietose:

- 1) Luz stoties kioske,
- 2) José Paulino vaistinėje,
- 3) Prie pašto laiptų ir kampo,
- 4) Rusų vaistinėje Mokoje,
- 5) Monkaičio krautuvėje S. Annoj.
- 6) „Vilniaus“ krautuvėje rua Prates 12.
- 7) Kirilausko krautuvėje, Vila Anastacioje, pas atskirus platintojus visuose miesto rajonuose ir „Lietuvio“ Redakcijoje visomis dienomis.

DEVĖK GRAŽIUS RŪBUS!
 Rūbai gražus tik tada, kai gražiai pasiūti.

Siuvame sulig naujausių madų ir pigiau negu kitur. Didelis medžiagų pasirinkimas. Darbas garantuotas.

Rua Duque de Caxias 6-A (prie Sorocabano stoties)

Už apmokamus skelbimus Redakcija neatsako.

Dr. Adolpho Taubkin
ADVOKATAS
 (Diplomuotas S. Paulo fakulteto)

Civilinės ir prekybinės bylos, kontraktai, (ipotekos, žemės pirkimas ir pardavimas ir t. t.) skolų išreikalavimai ir visi kiti juridiniai reikalai.

Raštinė: Rua Direita Nr. 2, 2-as aukštas, salė 5. Telef. 2-1629. Atidaryta: nuo 9 iki 11 ir nuo 3 iki 5 val. vak.

Kalba lietuviškai.

Daktaras
A. JAZARA-SNEGE
 (Maskvos gydytojas nuo 1914 m.) Vidaus ligos, chirurgija, venerijos ir moterų ligos.
 Priėmimas nuo 9 – 12 v. ryt. ir 3 – 7 v. v.
Ladeira Porto Geral 12 sobr.
 (kampas Boa Vista ir 25 de Março)
 2 andar, salas 4 e 5 Gyv. butas ten pat 5 aukšte.
 Tel. buto 2-5068.

PRISIEKUSIS VERTĖJAS.

Verčia iš visų kalbų įvairius dokumentus kaip va: kontraktus, viso kius liūdijimus ir t. t.
 Paruošia įvairius dokumentus įvairiuose atsitikimuose: Chamadoms ir pilietybės įgijimui.

MIGUEL OCOUGNE
 Rua 15 de Novembro Nr. 32. Tel. 2-6393

Vokiečių fotografijų įstaiga
„BERNARDO“
 Įsteigta 1890 metais

Atlieka įvairius darbus fotografijų srity. Specialybė padidinime, o taip pat su dažais.

Darbas greitas, sąžiningas ir pigus. Vyksta į namus fotografijų reikalais. Daro iš fotografijų naujas.

ARTHUR SCHMIDT
 Rua São Caetano, 111 (senas n.103)
 Tel. 4-5575 São Paulo.

DANTISTAS
JOSE LEVKOVITS

Rua Silva Pinto, 264 sobr. São Paulo
 Tel. 5-4954

Diplomuotas Europoje ir S. Pauly, su daugelio metų praktikos. — Blombuoja dantis už 10\$000 su parcelena, arba sidarbu. — Darbas garantuotas. Traukia dantis be skausmo už 5\$000. Atidaryta dieną ir naktį. —

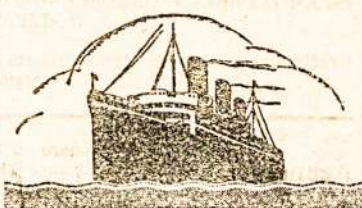
Laivakortės į Lietuva ir iš Lietuvos pigiausiomis kainomis

Laivų išėjimas į Europą	Parduodame laivakortes pigiausiomis	Darome pinigines perlaidas į Lietuvą.
Macedonier	negu kur kitur kainomis. Duodame patarimų visais išievybės klausimais. Negalintiems atvykti į São Paulo į užklaušimus atsakome raštu. Rašyt galima lietuviškai arba kuria nors kita kalba.	Perkame ir parduodame dolerius ir kitą svetimą valiutą geriausiomis kainomis. Šamados. Patarnavimas greitas ir sąžiningas.
Persier		
Pionier		

Klinos pigios.

CASA BANCARIA J. FRIZZO E CIA [kurta 1900 m.]
 Rua Mauá 207, kampas rua Conceição, prie pat Luz stoties.

Įstaigos darbo teisingumas garantuotas 100:000\$000, kurie padėti valstybės banke. Kalbame lietuviškai Įstaiga atdara kasdien nuo 8 val. ryto ligi 6 val. vakaro, sekmadieniais tik ligi 12 val.

RESTORANAS IR VALGYKLA.

Skaūs valgį ir mandagus patarnavimus.

Pietūs ir vakarienės už 1\$800 tik pas

POVILA RAMANAUSKA

Rua José Paulino, 151, (Bom Retiro)
São Paulo.

AR JAU ATNAUJINAI PRE-NUMERATA?.. SKUBINK, KITU BUDU NUSTOSI DAUG NAUJIE NU IR ĮVAIRENYBIU!

Dėmėsi-o

Užkrečiamas (litės) ligas visokias seniausias žaizdas ir kitas odas ligas pagydau trumpiausiu laiku, o taipogi gydau ir kitas ligas su savo vaistais apžiurejimas ir adatos veltui priimu visuomis dienomis bile kokia valanda.

Villa Zelina palei bažnyčios 9 nu meris Felčeris Garlo.

Bonde nuo Largo da Sô N. 32.

Autobusas nuo seno turgaus.

REIKALINGAS RAIDŽIU RINKĖJAS — MOKINYS.

«Lietuvio» redakcijai, raidžių rinkyklai skubiai reikalingas vaikas—raidžių rinkėjo padėjėjas. Kreiptis šiokiomis dienomis į „Lietuvio“ redakciją, r. Bandeirantes, 92, Bom Retiro.

Chamados.

J. FRIZZO IR KO BANKINIAI NAMAI

Isac Cogan tarpininkaujant, darome šamadas iš viso pasaulio šalių. Užeriausias kainas ir su pilnomis garantijomis.

RUA MAUÁ, 207. Tel. 4-3345.
São Paulo.

DR. S. MEITIN.

Ultravioletiniai spinduliai.

(Diplomuotas Geidelbergo ir Rio universiteto.)

Priima: vidurinių, veneros ir nervų ligomis nuo 2 iki 6 val. vak. susikalbama lietuviškai.

RUA BARÃO ITAPETINGA
37-a salas 8 — 9. Tel. 4-0715.

Paieškojimas.

Lietuvos Respublikos Konsulatas São Paulo, rua Aureliano Cautinho, 10 paieško žemiau išvardintus asmenis:

1. Žungailą Vincą — iš Šiaulių miesto.
  2. Vilnonį Antaną iš Anykščių m.
  3. Vilnonytę — Grebnickienę Oną, iš Anykščių miestelio.
  4. Švarcą Karolį ir Švarcieneę Eleną, kilusius iš Šančių — Kaunas.
  5. Šapolieneę — Karvelytę Elzbieta.
  6. Vilką Boleslovą, Tartokų km, Jonavos valdė.
  7. Jakubonį Kazį, Kupiškio valdė.
  8. Slavainį Alfonsą, Kriukių m. Šiaulių apskr.
  9. Žalnieriuokynienę Zuzaną.
  10. Zigmantienę Elzbieta.
  11. Juozas ir Stepanida Bykova!
  12. Kacevičių S.
  13. Abukauskaitė Ona arba Abukovska Anna.
  14. Dr. M. Kairauską.
  15. Levitasą Joselį.
- Visi piliečiai, kurie žino paieškomųjų asmenų gyvenamąsias vietas, tepraneša jų adresus Konsulatui.

SKUBIAI reikalingi darbininkai autovo fabriki «GANANIAN».
Rua São Caetano, 70 ir 73, S. Paulo

Tautiečiai!

Nopraleiskite progos išgirsti įdomių naujienų iš Pirmojo Pasaulinio lietuvių Kongreso, kurias papasakos Kongreso atstovas mok. V. Nalivaika.

Pranešimą išgirsite atslankę į Dr. V. Kudirkos v. mokyklos T. Komiteto rengiamą įdomų šeimyninį

VAKARA

Vakaras įvyks š. m. spalio mėn. 12 d., šeštadienį Dariaus — Girėno saleje r. Lithuania, 13, Moka.

Programoje mokinių vaidinimas «Du mažai pardavėjai» 2 v. scenos žaidimas, baletas, deklamacijos ir kit.

Po vaidinimo šokiai, skr. paštas, konfeti, serpentinai.

Pradžią 8 v. vakaro; pabaigą 4 v. ryto.

Pakvietimus galima gauti Mokos mokykl. ir «Lietuvio» red. įėjimas tik su pakvietimais.

Tėvų K-tas.

Vienintelis São Paulo RUSU-BARAS

RUA VICTORIA, 158

Visomis dienomis, dalyvaujant geriausioms rusų kolonijos meno pajėgoms, dainos, baletas, balalaikų orkestras ir kt.

Baletą veda žymi balerina Liolia, orkestra — Orlovas

Visi kas nori linksmai liuoslaikį praleisti, atsilankykite!

GREITAS SUSISIEKIMAS GRAZIUOJU LAIVU MASSILIA

SANTOS — EUROPA PER 10 DIENU

Gražiausiai įrengti apartamentai, kabinos pirmos, antros ir trečios klasės.

Kas penktiolika dienų išveina geriausius laivai: «AURIGNY», «BELLE ISLE», «EUBEE», «FORMOSE», «GROIX», «JAMAIQUE», «KERGELLEN» ir «LIPARI».

Gražiausios kabinos — gerai įrengta virtuvė veltui vynas ir visi valgiai.

Agencia: Rua Libero Badaró 33-A S. Paulo
Avenida Rio Branco 11/13 Rio
Rua 15 de Novembro, 186. Santos

VILLA ZELINA.

ZEMĖS SKLYPAI BE NUOŠIMČIU ILGAM IŠSIMOKĖJIMUI po 30\$000 mlr. mėnesiui. Duodama išsimokėjimui ir statybos medžiaga. Už grynus pinigus žemė su didele nuolaida. Taip pat už grynus pinigus parduodami jau pastatyti ir gerai įrengti namai.

Tikrų žinių gauti galima kreiptis visomis dienomis vietoj — Kontorj Avenida Zelina, 33.

Karlos Korkiško.

SIUVYKLA A. Vasiliausko

Rua da MOOÇA 512°

LIETUVIAI SUSIDOMĖKIT

Labai gražioj ir svetkoj vietoj, Alto do Belemzinho rajone

stovi **VILLA FORMOZA**

kur parduodama pigiai ir ilgam išsimokėjimui žemė, po 4\$000 vienam kv. metrui, beto DUODAMA VELTUI PLYTOS.

Susisiekimai autobusais «Villa Formosa» iš Praça São Jos (Largo do Belem).

Norintieji įsigyti sklypus nuosavybėn šioje gražioje vietoje prašoma kreiptis kasdien nuo 1 iki 6 val. vakaro, į agencija, rua Alvaro Ramos, 135.

Bonde Belem iki sustojimo vietai. Iš Mokos galima nueiti pėstiems einant rua Hypodromo, arba važnuojant autobusais, Quarta Parada. Kam patogiau, bet kuriuo laiku Avenida Zeli na Nr. 42. pas V. VALUKEVICIŲ.